

Національна академія наук України
Інститут механіки ім. С.П. Тимошенка

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту механіки
ім. С.П. Тимошенка НАН України
академік НАН України

О.М.Гузь

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію освітнього процесу
в Інституті механіки ім. С.П. Тимошенка НАН України

Схвалено Вченою радою Інституту механіки ім. С.П. Тимошенка НАН України
18 січня 2022 р., протокол №1

Київ - 2022

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу в Інституті механіки ім. С.П. Тимошенка НАН України (далі - Положення) розроблене відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність», Статуту Інституту механіки ім. С.П. Тимошенка НАН України, (далі – Інституту), рішень Вченої ради Інституту.

1.2. Положення є основним нормативним документом, що регулює діяльність Інституту з надання освітніх послуг зі спеціальності 113 «Прикладна математика» на III рівні вищої освіти для здобуття ступеня доктора філософії.

1.3. Навчання в аспірантурі Інституту здійснюється заочною формою.

1.4. Навчання здійснюється за кошти державного бюджету, за кошти фізичних та юридичних осіб тощо.

1.5. Науково-освітня робота та викладання здійснюється державною мовою.

1.6. Організацію та супроводження освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня доктора філософії реалізує Науково-методична рада забезпечення освітньо-наукового процесу Інституту.

II. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. У Положенні використовуються наступні терміни:

академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законами України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень;

академічна мобільність – можливість у часників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами;

академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження науково-педагогічної, наукової та інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості; поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених Законом України «Про вищу освіту»;

акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності Інституту за цією програмою на предмет: відповідності

стандарту вищої освіти; спроможності виконувати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання;

вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у науковій установі у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти;

галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

гарант освітньої програми (керівник проектної групи, керівник освітньої програми) – науково-педагогічний або науковий працівник, який має науковий ступінь та вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, приймає безпосередню участь у забезпеченні якості підготовки за освітньою програмою;

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах;

здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються в Інституті на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

інститут (навчально-науковий інститут) – структурний підрозділ, що об'єднує відповідні відділи, лабораторії, науково-дослідні центри та експериментальні лабораторії, які провадять освітню діяльність і проводять наукові дослідження;

кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – **кредит**) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту становить 30 годин;

ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності;

науковець – працівник Інституту, який має вищу освіту та проводить фундаментальні або прикладні наукові дослідження і отримує наукові результати;

освітня діяльність – діяльність Інституту, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти;

освітня (освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в Інституті через систему науково- методичних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються;

особа з особливими освітніми потребами – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти;

програмні компетентності – набір ключових компетентностей, які повинна розвинути особа, що навчається, в рамках освітньої програми;

програмні результати навчання – визначаються Стандартом вищої освіти спеціальності, професійним стандартом (за наявності) та Інститутом і є узгодженим набором тверджень, які виражають, що аспірант повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється наукова підготовка;

якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та договором про надання освітніх послуг;

якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу в Інституті, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

2.2. Учасники освітнього процесу

Категорії учасників освітнього процесу:

- наукові та науково-педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти;
- фахівці-практики, роботодавці, які залучаються до освітнього процесу.

Науково-педагогічні та наукові працівники

Науково-педагогічні працівники – це особи, які в Інституті провадять навчальну, методичну, наукову та організаційну діяльність.

Наукові працівники– це особи, які професійно здійснюють наукову діяльність і мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

Здобувачі вищої освіти

Здобувачами вищої освіти в Інституті є аспіранти.

Аспірант – особа, зарахована до Інституту для здобуття ступеня доктора філософії.

2.3. Рівні та ступені вищої освіти

Рівні вищої освіти

Підготовка фахівців з вищою освітою в Інституті здійснюється за відповідними освітніми чи науковими програмами на третьому (освітньо-науковому) рівні.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій. Він передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Ступені вищої освіти

Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньо-наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти.

Інститут здійснює підготовку фахівців з вищою освітою ступенів доктора філософії.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою Інституту за результатами успішного виконання аспірантом відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів.

Відповідність освітніх послуг Інституту державним стандартам освіти визначається через ліцензування та акредитацію освітніх програм.

2.4. Стандарти вищої освіти

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ).

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньо-наукової та наукової програм:

- обсяг кредитів, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

III. ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

В Інституті здійснюється підготовка фахівців за освітньо-науковою програмою відповідно до ліцензованої спеціальності 113 «Прикладна математика» на III рівні вищої освіти для здобуття ступеня доктора філософії.

Інститут на підставі освітньо-наукової програми розробляє **навчальний план**, у якому визначається перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Перелік дисциплін навчального плану складається з двох частин – обов'язкової та вибіркової. Вибіркова частина навчального плану становить не менше 25 відсотків від загальної кількості кредитів, передбачених для певного рівня вищої освіти. Зазначену частину навчального плану аспірант формує самостійно з переліку вибіркових дисциплін за встановленою в Інституті процедурою.

Навчальний план науково-освітньої програми затверджується Вченою радою Інституту.

Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік укладається **робочий навчальний план**, що затверджується директором Інституту та доводиться до відома аспірантів.

Робочий навчальний план формується на підставі навчального плану на наступний навчальний рік з урахуванням замовлень аспірантів щодо вибіркового навчальних дисциплін.

Інститут у межах ліцензованої спеціальності може запроваджувати спеціалізації, перелік яких зазначається в навчальному плані.

Основна мета, завдання (навчальні цілі), зміст навчальної дисципліни, результати навчання за дисципліною, співвідношення результатів навчання за дисципліною і з програмними результатами навчання, критерії оцінювання якості знань аспірантів, визначаються у **робочій програмі навчальної дисципліни**.

Робоча програма навчальної дисципліни, ухвалена рішенням відділу і затверджена директором та Вченою радою Інституту, входить до обов'язкових матеріалів, які розміщуються на офіційному веб-сайті Інституту.

Основним робочим документом аспіранта є **індивідуальний навчальний план**, що містить інформацію про аспіранта, перелік навчальних дисциплін, передбачених програмою підготовки, обсяги навчального навантаження аспіранта, результати навчання аспіранта при підсумковому контролі знань та під час атестації. В ньому зазначаються обов'язкові навчальні дисципліни, навчальні дисципліни Інституту та дисципліни вільного вибору аспіранта.

Дисципліни вибору аспіранта забезпечують виконання вимог варіативної частини освітньої програми й обираються аспірантом із навчального плану з урахуванням тематики дисертаційної роботи.

Обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в Інституті, так і в інших вищих навчальних закладах (зокрема закордонних).

Індивідуальний навчальний план аспіранта формується на кожний навчальний рік окремо (на наступний навчальний рік складається в кінці поточного) та затверджується директором Інституту.

IV. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Інституту (далі – Система якості) являє собою сукупність змісту, форм, методів, технологій і засобів навчання, проміжного та підсумкового оцінювання якості професійної підготовки майбутнього фахівця.

Кінцева мета функціонування Системи якості – це забезпечення підготовки конкурентоспроможного випускника на ринку праці.

Основними принципами Системи якості виступають:

- відкритість усіх процесів, пов'язаних із наданням освітніх послуг;
- сучасність змісту, форм, методів і технологій навчання аспірантів;
- варіативність і гнучкість у реалізації освітніх програм;
- об'єктивність оцінок і суджень;
- практична спрямованість освітнього процесу, відповідність потребам ринку праці.

Внутрішня система забезпечення якості освіти реалізується через:

- постійне оновлення і удосконалення навчально-методичного забезпечення;
- розроблення та впровадження в практику нових освітніх програм і удосконалення та оновлення навчальних планів;
- внесення необхідних змін до змісту підготовки фахівців;
- упровадження інноваційних технологій і підходів;
- неперервне підвищення кваліфікації науково-педагогічного складу;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Інституту та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- проведення зовнішнього аудиту щодо управління якістю, який здійснюють незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

Оновлення і вдосконалення навчально-методичного забезпечення реалізується через:

- оновлення робочих програм навчальних дисциплін з обов'язковим їх обговоренням на засіданнях із зазначенням ресурсів наявних у фондах бібліотеки (основної літератури, фахових періодичних видань, електронних, мультимедійних ресурсів тощо);
- оновлення і розроблення нових засобів діагностики навчальних досягнень (зокрема засобів проміжного і підсумкового контролю, атестації) для визначення результатів навчання.

Усі учасники освітнього процесу мають дотримуватись Етичного кодексу вченого.

V. ДОСТУП ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ, ПРИЙОМ, ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ В ІНСТИТУТІ

Правила прийому на навчання до Інституту

Прийом на навчання до Інституту здійснюється на конкурсній основі відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджених

центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Умови конкурсу повинні забезпечувати дотримання прав особи у сфері освіти.

Відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів Вчена рада Інституту не пізніше грудня того року, що передує року вступу, затверджує Правила прийому до Інституту, які оприлюднюються на офіційному веб-сайті Інституту.

Права та обов'язки осіб, які навчаються в Інституті

Особи, які навчаються в Інституті, **мають право** на:

- безпечні та нешкідливі умови навчання, праці й побуту;
- безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною та науковою базами Інституту в межах опанування обраної освітньої програми;
- користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою базами Інституту в порядку, передбаченому Статутом Інституту;
- забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;
- участь у науково-дослідних роботах, конференціях, симпозіумах, конкурсах; представлення своїх робіт для публікації;
- участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної роботи, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;
- участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- участь у громадських об'єднаннях, діяльності органів громадського самоврядування Інституту;
- академічну мобільність, зокрема міжнародну;
- отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;
- зарахування до страхового стажу відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" періодів навчання на денній формі навчання в аспірантурі за умови добровільної сплати страхових внесків;
- академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства;
- участь у формуванні індивідуального навчального плану;
- трудову діяльність у поза навчальний час відповідно до законодавства;
- захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;
- отримання стипендій особами, які навчаються в Інституті за денною формою, за рахунок коштів державного бюджету у встановленому законодавством порядку.

Особи, які навчаються в Інституті, **зобов'язані**:

- дотримуватися вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку Інституту;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності та досягати визначених для III рівня вищої освіти результатів навчання. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
  - самостійне виконання навчальних завдань, завдань проміжного та підсумкового контролю результатів навчання;
  - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
  - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
  - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- виконувати вимоги навчального плану в терміни, визначені графіком організації навчального процесу;
- відвідувати заняття відповідно до навчального плану та розкладу занять;
- своєчасно інформувати відділ аспірантури у випадках неможливості через поважні причини відвідувати заняття, складати (перескладати) екзамени, заліки, контрольні роботи та ін.;
- дбайливо та охайно ставитись до майна Інституту (приміщень, меблів, обладнання, інвентарю, навчальних посібників, книжок, приладів тощо), а в разі спричинення матеріальних збитків - відшкодовувати їх; забороняється без дозволу відповідальних осіб виносити речі, обладнання з лабораторій, навчальних та інших приміщень.

За порушення академічної доброчесності аспіранти можуть бути притягнені до відповідальності шляхом:

- повторного проходження оцінювання (іспит, залік тощо) за умови дворазового перескладання;
- повторного проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Інституту.

Аспіранти, які через поважні причини пропустили навчальні заняття, повинні їх виконати у спеціально встановлений для цього час у визначеному порядку.

Аспірант, який через поважні причини не з'явився на заняття, повинен не пізніше наступного дня повідомити про це відділ аспірантури і протягом трьох

днів після виходу на заняття подати документи, що пояснюють причину відсутності.

Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення аспірантів

Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, а також порядок надання їм академічної відпустки визначаються положенням, затвердженим Міністерством освіти і науки України, та здійснюється відповідно до статті 46 Закону України «Про вищу освіту».

Відрахування аспірантів

Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

- завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою;
- власне бажання;
- невиконання індивідуального навчального плану;
- нерозпочате аспірантом навчання після зарахування протягом десяти днів за відсутності поважних причин;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між Інститутом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- інші випадки, передбачені законодавством.

Відрахування аспірантів здійснюється наказом директора за поданням відділу аспірантури.

Особа, відрахована з Інституту до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів.

Переривання та поновлення навчання

Здобувач вищої освіти має право на перерву в навчанні (академічну відпустку) у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу й у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо). Навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (зокрема, іноземних держав) може бути підставою для перерви у навчанні, якщо інше не передбачено міжнародними актами чи договорами між вищими навчальними закладами. Особа, відрахована з Інституту до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу Інституту.

Академічні довідки, отримані здобувачами в інших вітчизняних закладах вищої освіти чи наукових установах розглядає предметна комісія Інституту та приймає рішення про їх зарахування.

Переведення аспірантів

На наступний курс навчання в межах освітньої програми наказом

директора переводяться аспіранти, які повністю виконали вимоги навчального плану певного курсу, успішно склали всі екзамени і заліки.

У випадку тривалої хвороби в період заліково-екзаменаційної сесії та канікул за наявності відповідних документів окремим аспірантам може бути встановлений індивідуальний графік складання екзаменів тривалістю не більше місяця після початку наступного семестру.

Якщо цей термін є недостатнім для виконання індивідуального графіка, розглядається питання щодо надання академічної відпустки або призначення повторного курсу навчання.

VI. АКАДЕМІЧНІ СВОБОДИ, ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ

Права науково-педагогічних та наукових працівників Інституту

Науково-педагогічні та наукові працівники Інституту мають право на:

- академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
- академічну мобільність для провадження професійної діяльності;
- захист професійної честі та гідності;
- участь в управлінні Інститутом, зокрема обирати та бути обраним членом Конференції трудового колективу, Вченої ради Інституту;
- обрання методів і засобів навчання, що забезпечують високу якість освітнього процесу;
- забезпечення створення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, нормативними актами Інституту, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;
- безоплатне користування бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів Інституту;
- захист права інтелектуальної власності.

Науково-педагогічні та наукові працівники Інституту також мають інші права, передбачені законодавством і Статутом Інституту.

Академічні свободи науково-педагогічних та наукових працівників Інституту

Академічна свобода є суттєвою передумовою тих освітніх, науково-дослідних, управлінських та обслуговуючих функцій, які покладаються на Інститут.

Свобода в науковій і викладацькій діяльності є основним принципом Інститутського життя, а Інститут, у межах своєї компетенції, гарантує її дотримання і реалізацію. В Інституті забезпечуються такі академічні свободи:

- наукова творчість є фундаментальним правом кожного працівника;
- будь-яке наукове дослідження вільне від прихованого чи відкритого репресивного впливу бюрократичних, політичних, релігійних та фінансових директив, зокрема від адміністрації Інституту;
- наукові та науково-педагогічні працівники вільні у виборі теми дослідження, методів дослідження; власних міркувань і наявності різних думок щодо одержаних наукових результатів; у виборі місця здійснення наукової діяльності, яке обирається ним, виходячи із доцільності для дослідження;
- наукові та науково-педагогічні працівники вільні у виборі способів та засобів представлення результатів дослідження, мають право і рівний доступ до засобів та джерел інформації.

Обов'язки науково-педагогічних та наукових працівників

Науково-педагогічні та наукові працівники Інституту зобов'язані:

- забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми з спеціальності;
- дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються в Інституті, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;
- розвивати в осіб, які навчаються в аспірантурі Інституту, самостійність;
- формувати у здобувачів освіти критичне мислення, креативність, ініціативність і підприємливість, навички самопізнання, самоусвідомлення самоосвіти тощо;
- дотримуватися Статуту Інституту, законів, нормативно-правових актів;
- дотримуватися в освітньому процесі та науковій діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти третього рівня.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

VII. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В АСПІРАНТУРІ

Організація освітнього процесу здійснюється на засадах особистісно зорієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів спрямованих на реалізацію навчання.

Форми організації освітнього процесу.

Освітній процес в Інституті здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- контрольні заходи.

Види навчальних занять

Основними видами навчальних занять є:

- лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське заняття;
- індивідуальна робота;
- консультація.

Такі форми проведення занять сприяють формуванню навичок активної пізнавальної діяльності, загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

На початку вивчення дисципліни викладач повинен ознайомити аспірантів з структурою, графіком навчального процесу; видами діяльності та кількістю балів, яку можна набрати за кожен вид навчальної діяльності при опануванні дисципліни.

Лекція – це завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад навчального, наукового матеріалу.

Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять, призначених для викладення теоретичного матеріалу, що формує у аспірантів знання з певної наукової галузі, визначає напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи аспірантів з відповідної навчальної дисципліни.

Як правило, окрема лекція є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал однієї або декількох тем навчальної дисципліни. Лекція повинна мати проблемний характер, передбачати інтерактивну взаємодію з аспірантами. Тематика лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Лекції проводяться науково-педагогічними співробітниками Інституту, як правило, докторами та кандидатами наук, а також провідними науковцями та спеціалістами.

Лабораторне заняття - форма навчального заняття, при якому аспірант під керівництвом викладача особисто проводить експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням,

обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній галузі.

Лабораторне заняття проводиться у спеціально обладнаних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу.

Семінарське заняття – це вид навчального заняття, який передбачає попереднє самостійне опанування аспірантами навчального матеріалу, на основі якого викладач організує дискусію, інші види діяльності аспірантів, навколо визначеної проблематики.

Практичне заняття – форма навчального процесу, при якій викладач організовує детальний розгляд аспірантами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань.

Індивідуальне заняття проводиться з метою підвищення рівня підготовки аспірантів, воно організовується за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану аспіранта і може охоплювати частину або повний обсяг занять однієї чи декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках повний обсяг навчальних занять для одержання освітнього кваліфікаційного рівня.

Консультація - додаткова допомога викладача, при якій аспіранти отримують відповіді на конкретні запитання, пояснення окремих положень, методичні поради. Консультації можуть проводитись на початку вивчення навчальної дисципліни, перед екзаменами, під час виконання індивідуальних занять, дисертацій.

Самостійна робота

Самостійна робота аспіранта є невід'ємною складовою освітнього процесу, що передбачає виконання аспірантом, запланованих завдань та сприяє послідовному виробленню навичок ефективної самостійної професійної діяльності.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи аспіранта, визначається навчальним планом.

Зміст самостійної роботи з кожної навчальної дисципліни визначається робочою програмою навчальної дисципліни та відповідними методичними рекомендаціями.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння аспірантом у процесі самостійної роботи, виноситься для підсумкового контролю разом з навчальним матеріалом, що опрацьовувався під час аудиторних занять.

Контроль результатів навчання

Основне завдання контролю результатів навчання – одержання інформації про динаміку, особливості та ефективність освітнього процесу.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання аспірантів на проміжних або заключному етапах їх навчання за рівнем вищої освіти.

Результати навчання аспірантів щодо опанування навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою. Загальне оцінювання засвоєння аспірантом навчального матеріалу з кожної дисципліни здійснюється за результатами проміжного і підсумкового контролю за стобальною шкалою

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	95 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	85-94 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-84 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	65-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-64 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання– незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання

VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Положення затверджується на засіданні Вченої ради Інституту та набуває чинності з моменту введення його в дію наказом директора Інституту.

8.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом директора за рішенням Вченої ради Інституту. У такому ж порядку Положення скасовується.